

آبو غیثه هاطی : هریو ایچول
سنہ لکی (۴۰۰) آلتی آیلگی
(۲۲۵) ، ممالک اجنبیہ ایچون
سنہ لکی (۴۵۰) ، آلتی آیلگی
(۳۵۰) غروشدہ .

نسخہ سی ۷۵ غروشدہ .
سنہ لکی ۵۲ عدد در .

ادارہ خانہ : باب عالی جادہ سنندھ
رشید افندی خانندہ

اخطرات
آبونہ بدی پشیندر .

مسلک موافق آثار مع المنونیہ
قبول اولنور . درج اپدلمہین
یازیلر اعادہ اولنماز .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

باش محتر
محمد حاکف

صاحب و مدیر
اشرف ادیب

مسر ۶۰ (۳۰۰۰)

آدروہ س تبديلتہ آئریجہ
و غروش کوندرملیدر .

مکتوبلرک امضالری واضح
و او قو ناقلی او لسی و آبونہ
صرہ نوسرونسی محتوی
بولونسی لازم در .

ممالک اجنبیہ ایچون آبونہ
اولا نلرک آدرس لرینک
فرانز جہ یاز لسی رجا اولنور .

بارہ کوندرل دیکی زمان نہیہ
دائر اول دینی بیلدیر لسی
رجا اولنور .

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

۸۷) بوجایع، دلیل دکل، فقط بوبوک بر قوئدر، قرارگت تفیذی خود را ایجاد نماید. اکثریت کافیدر؛ واحدک، یاخود اقلیتک مخالفی ضرر اولماز. بوجایع، مصالحتلره تابع اولق جهتله، قانون کی حمومیت کسب نماید. لکن زمانک، مکانک اختلافلرینه کوره هیچ بر وقت ابدیت کسب نماید. بر مکانک، بر زمانک اجاعی باشقداریته دلیل اولماز.

۸۸) اجاع قراریله، هیئت علمیه معرفتیله و اجتمادیله شریعت اسلامیه احکام عدیه سی، احکام ماله بجهله-ی تدوین قلنوب مدرسه لردہ تدریس اولنور، مسلمانلرک حیاتلرینه اساس اولور، حکمه لردہ دستورالعمل اتخاذ اولنور.

۸۹) انسانیت دنیاسنده اسلامیت رواجنه، سیاست میدانلرندۀ مسلمانلرک هنرلرینه، استقلاللرینه دائز مسئله‌لر و تدبیر لر حقنده (علماء شوراسی) ده، (دینیه نظاری) ده، بوکونکی (اوفا ندوه سی) ده اسلام مملکتلرینه ممکن اولان یولارک هربایله مراجعت ایدوب اسلام مملکتلرینک برندۀ ظاهر اوله بیله جگ حركاتلرک هر برینه رویه مسلمانلری ده هر وقت هر جهته اشتراک نماید.

مساینیونکه جوابی

فاضل محترم ولد چلبی اقدسی حضرت‌لرینه

سیل الرشاده انتشار ایتش اولان مقاله‌لریکزی استاد و مستشرق بنام موسیو لوئی ماسینیونه کوندمشدم. بودفعه مشارالیه‌دن جواباً آلمیهم ۳ شباط ۹۲۴ تاریخ‌لی مکتوبک اکثر مندرجاتی ذات هالیلرینه عاد او لدیفندن ترجمه‌سی یه قیمتدار جموعه منزله نظر مطـالعه کزه هر رض ایدیورم. مناقشه اولان نقطه‌لره جواب و پریرسه کز یه مشارالیه کوندریم. ترجمه‌مدکی عربی عباره‌لری مشارالیه ماسینیون مکتوبه عیناً یازمش اولدیفی خزمتلریه تردیفاً هر رض ایلرم افتدم.

۱۷ شباط ۹۲۴، انقره

محمد علی عینی

عزیز مسلکدادش

علم اسلام سالنامه‌سی L'annuaire du monde musulman باقینده آلمبیکسکر. بو سالنامه‌نک پرووالرینی تصحیح خصوصندگی مشغولیته، اوج هفت‌دنبی خبرآنده استمیهرک بر تأثیره بادی او لدیفندن هفویکزی تغیی ایدرم. مكتوم و سیله‌سیله ولد چلبی ایله آرا کزده پکن خابره‌نکه محصلوی بکاتلیع ایتش اولماکزدن دولایی سزه فوق‌العاده تشکر ایدرم، یالکن مکتبه‌مده اسلوبیه بعض تدبیلات یا پیلسزین بو صورتله نشرندن دولایی بر آز تأییف ایدرم. بو نکله برابر آیکیکز آزادسنه جریان ایدن شومناظره‌نکه (سیل الرشاد) قارئلری ایچیون ہو و چهله مفید اولمسنده دولایی مسرودم.

بوماده، هیچ شبهه یوق، حقدر. امک مساهله سیله هر نهقدر شویوک شرف بوکون امتده یوقدسده، بوندن صوکره حاصل ایتمک، تحقیق ایتمک هر حالده ممکندر، مهمدر و ضروریدر. اسلامیت دنیاسی حقنده شوکونکی بوبوک عمومی انقلابیک بوبوک بر کتف، کوزه ل نتیجه‌سی بو اولور ایدی.

۸۱) قرآن کریمک آیت کریمه‌لرینی؛ شارع حکیم علیه‌الصلة والسلام حضرت‌لرینک بوتون سنت نبویه‌لرینی؛ صحابیلرک، تابعیلرک، مجتهدلرک بوتون اجتها دلرینی؛ اوائیک ملتلرک بوتون قانونلرینی، اویک دینلرک بوتون شریعتلرینی؛ بوکونکی مدینیتک بوتون حقلرینی، نظاملرینی، علوم اجتماعیه‌لرینی تأمیله احاطه ایدوب حیاتک تجربه‌سیله، اجتماعی تاریخک شهادتیه، عقولک دلالتیه، زمانک ده طلیله عمل ایدرسه‌لک اسلامیت شریعت اجتماعیه‌سی بوتون قوتیله، بوتون کالیله مدینیت دنیاسه ظاهر اولور.

امت اسلامیه شویولده حرکت ایدرسه انسانیتک، مدینیتک بوتون حاجتلرینه مسلمانلرک تأمیله کافی و وافی اویلدینی البته ظاهر اولور؛ فقه اسلام‌مدن عاجزلک زائل او له‌رق معجزلک شرفی البته ثابت اولور؛ مسلمانلرک صلاحیتیه، ترقیاتلرینه مانع اولق تهمتلرندن ده اسلامیت پاک قالیر.

۸۲) اصول کتابلرندۀ تفصیلاتیه بیان قیامش اولان اون درت اصول اویزیه تاریخک شهادتی، حیاتک تجربه‌سی، عقولک دلالت، اجتماعی حاجتلر، زمانک ده طلبی تشریعده دلیل اولق اویزه معتبر اولور.

۸۳) اهل اسلامک مل، اجتماعی، سیاسی، دینی، ادبی، اقتصادی احتیاجلرینی مذا کرمه ایدوب زمان، مکان، حیات اظهار ایده بیله جگ ادبی، اجتماعی، سیاسی، دینی مسئله‌لری ایساں جهتله حل ایتمک ایچیون مناسب بروقتده شهرلرک برندہ هر سنه لا اقل بردفعه (علماء شوراسی) یعنی علم و تعلیم ایشلرندۀ خدمتلری، مهارت‌لری معروف مللردن، جماعت ایشلرندۀ اجتها دلری، امامت‌لری، همتلری معلوم آدم‌مادردن من کب بر هیئت حاجت زمانلرندۀ، معین و قتلرده ددعوت قیلیر. ملتک، زمانک، مکانک خصوصیت‌لرینه کوره اسلام حکملری تعین قلنوب مسئله‌لرینه کوره، جناتلرینه کوره چاره‌لری ده، تدبیر لری ده تعین قیلیر.

۸۴) علما شوراستک بوتون قرارلری بوتون مسلمانلر اعلان قیلنه‌رق ملتک افکار عمومیه سی اعتبار اولنور.

۸۵) بودسنه فاصله‌ایله اوج شوراده تکرار ایدیلوب قبول و تأکید قیلتمش اولان هر برقرار بوتون رویه مسلمانلر تجھه و دینیه نظار تجھ دستورالعمل اتخاذ اولنور.

۸۶) شوطریه‌له قبول قلنان هر برقرار تام معنایله امک اجماعیدر.

فوائد وباييهين نظر اعتباره آمالايدر . محررين صوفيهدن ايستديكم شى ، بو واقعى بزه كمال دقتله تجربى بر صورته تعريف ايقليردر . چونكى يالكتز تجاريب القلوب او زرته درگر « دواداء القلوب » علم مصبعى تأسى ايدېپيلير . [اصطلاحات صوفيهنڭ منشارى : ٩٧ - ١٠٠ وحالجهد ٩٢١ - ٩٢٢ نجى صحيفهلەر باقىلماسى] . عزيز مسلكداشىم ، محبت عميقده اعتماد ايديكىز . دام الله تعالى بقائكم .

٣ شباط ١٩٧٤ ماسينبوره

ولد چلي يه سويلىيىكىز ، تصوفده شخصىم ايجون هيچ بر وقتى بر مقام ايستەممەدم . او بىكا دىبور : ليس هندك من الحسين شى . بن اوکا شوپىلە جواب ويريم : صحيح ! ولكن لي حسراشم وهوذا احترق به » فحسب .

مسلمانلۇك صافىت و كوزلۇكى

بىكى مسلمانىه اوئرەدە بـ انكلترا اصيلزادەسىنەن مسلمانلۇقى محېتى

انكلترا نىڭ ممتاز اصيلزادەلرندىن سابق اسقۇچياقلارى خاندانىندن اولىپ دىن مىين اسلامى قبول ايدىن سير (آرشىبالد هاميلتون) اخیراً « نجۇن مسلمان اوىلدەم » سرلوح سىلە يازدىنى بىر مقالەدە دىبوردە : « عقل و تىيز صاحبى اولىيەم زماندىن بىرى دىن اسلامك كوزلۇكىنە و صافىتى دانما مفتون اوىلدەم . خristian اولارق طوغىنىش و بىيۇمىش اولىيەم حالىدە هيچ بروقت كايسانك عقايدىنە اياناھ مادم . كورى كورىنىنە اعتقادە قارشى خاكىمە و عقل سليمى دانما رەبىر ايستىدم . زمان كىچىكىمە و ياشىم ايلىيەدەجە حضور دىنيدىن نىسييەدار اولىق ايستىدم . (روما) ، ياخود (انكلترا) كايىساسى بىوادىدە بىي هيچ تطمین ايدەمەدى . دىن اسلامى قبول ايمكىلە بالكتز و جداڭىكىلە ئاماھنە اطاعت ايستىدم و مسلمانلۇقى قبول ايستىكىم كوندىن اعتباراً دها اىي و دها دوھىر و برآدم اولىيەمىسى حس اىلەيۈرم .

جهلائىك و متعصبلىك اڭ زىادە معروض تجاوزى اولان دىن ، مسلمانلۇقدەر . فقط خلق بودىن مىينە نفوذ ايدېپىلسە (سوسىالىزم) مىئەنسىنڭ يكانيه چارە حلق مسلمانلۇك تأمين ايستىكىنى آكلاردى . بشرىت اوچ صنفه منقىم بولۇنىور : بىنخىسى ، نۇرۇتە ، رفاهىتىه نائل اولان صنف ، ايكىنجىسى حياتى ادامە ايجون چالىشىمە مجبور اولان صنف ، اوچنجىسى ايشلىرىلردىن و ياخود كىندىلەرە هيچ بىر خطا ارتىكاب ايمەد كىرى حالىدە يولكى كىنارىنى دوشۇن يىچاركاندىن مىتشكىل قوجە اردو .

بو فيجع بىران و مدھش و قابت كونلۇندا ، هان مىانسان عظيم بىر تضييقىك تائىرى آلتىندا چالىشىمە و ياشامىغە مجبور اولىركىن بى اوچ صنفى مخاپىطە ايجون تايپى لازمىي بولۇق اىجتاب ايدر . حضرت پىغمەر و حى التى اىلە تلقى ايستىكى قرآن كىرىمە نصاپى حاڙى اولان مى

لطيف محېتكىز بىي چوق مىتحسس ايتىمەر . كذلك ولد چلىنىك « من مرف نفسي .. الخ » قولنىك استادىتە ئائىدە جرج و تەديل خصوصىتمەك اىضاھات عالمانىي بىك تقدىر ايتىم .

شىمىدى بىك بعض تەدقىقات مەلۇم ايمكىلەكىم مىاھىدە ايديكىز : بىنخىسى : بىم تىقىد ايستىكىم شى بالذات « من مرف نفسي ... » حدېشى دىكىلەر . [بن اوپى بىكىنۈرم . حلاج عنوانى اىرمك ايكىنجى جىلىتە ١٣ مىھىفەدەكى ٤ نۇرسولى قىرىمە : ٧٩٤، ٩٢١ نجى صحيفەلە باقىلماسى] . بن ، بو حديثه ابن عربىنىڭ فصوصىنە ، غزالى علەينىدە اوھەرق ، يابىدىنى تاؤپىلى تىقىد ايتىم . « ابراهيمىيە ، أحسانىيە بىخىلنىدە ابن هربى شوپىلە دىبور : « هن اراد ان يعرف النفس الالىن فالعرف العالم » . بن حلاجك « بستان المعرفة » دەكى شوقولۇ ترجىح ايدرم : [ومن قال معرفته من صنه فقد اكتفى بالصنع دون الصانع] .

ايكنىجىسى : ابن هربىنىڭ اىرلەندە بىي صيغان شطحيات دىكىلە ، اوتك بايدىنى قىاسات فلسفەدر ، مشارالىيە ، مسائلى طریق نظرى اىلە لزومىنە فضله اثبات ايمالك اىستەپور . بونك ايجوندرەك ارض سىمم اىلە علم الحروف عادتا سۆمۈرم . بونكىلە برابر ، بوندىن (قابال) اىلە جىرك اهمىتى انكاد ايستىكىم آكلاشىلماسوون : [اصطلاحات صوفىەنڭ منشارى حقىندەكى اىرمك ٨٠ - ٨٣ نجى صحيفەلە باقىلسىن .] بن ابن عربىنىڭ كتابلىرنىدە دە زىادە تجربى اىشانلىرى بولۇق ايتىرمە .

اوچنجىسى : ليس في الامكان .. الخ قولى حقىنە بىم « حلاج » ؟ ايكنىجىسى جىلىنە ٥٦٢ نجى صحيفەسىنە دردنجى بىنە و قتوخانك متعدد قىرىلەنە باقىلە .

دردنجىسى : محىم « آزىن بالاچو » نىڭ « داته وابن هربى » حقىنەكى اثر مەمنىك ضىعيف نقطەلىنى عالم اسلام بىگۈغەسىنە اوزوپ بىر مقالە اىلە كۆستەمىشەر . [١٩١٩ سەھى ، ٣٦ نجى جىلد ، صحىھ ٢٣ - ٥٨] موى اىلە بىكايىلىك خەریب بىر جواب كوندرەمىشە .

پشنجىسى : « افالحق » اوزىزىنە ١٩١٣ سەھىنە « دراسلام » عنوانى آلمانچە رسالەدە بىر مونوغرافى نشر ايتىمە .

آلتىنچىسى : بىحىت ايستىكىز شەجەرە ئەمانىيەنەك اسىكى ال يازمىسىسەسەخەلرە وارسە بىك مەمدر . نجۇن اوتكى تىقىدى بىر طرزىدە تەپلىتە تىشتىت اىقىورىسىن ؟

يدنجىسى : كېم اثبات ايمكىلەك شېرىتە الكون « مەسوسە عليه » در ؟ ولد چلى يه « البينة على المدعى » دىيە جواب ويريم . بو رسالەتك اسلوبى فصوصىك اسلوبىنى مغايردر . فصوص ايجون دەنچى عىن مطالعە سەد ايدىلشەر . چلىي مشارالىيە بىر خصوصىدە نە دوشۇنىور ؟

ولد چلى يه طرفىن تىشكەرلە برابر ، نقاط آتىه اوزىزىه نظر دقتلىنى جىلى ايمكىزى دجا ايدرم : آ : بىر چوق مستشرلىك اسلام حقىندەكى فىكرلىنە خىام اىلە مەرىنىك مشتۇم بىر تائىر اجرا ايمش اولدقلەنى ولد چلىي اىلە بىلەكىدە تاماً تىلىم ايدرم .

ب : اىستىدمەك مناقشەنەك اىكى مەم نىقطەسى ، بىم فىكرە كورە ، شۇنلار اولىيەنە دەت اپسىن :

اولا . — اخلاقە ئائىدە خصوصىتىنە مەم اولان جەت ، استاد دىكىلە محتوى اولىيەنى حكىمەر . شەكىم ابن حنبل دىبور : اذا رؤينا في فضائل الاعمال شاهمنا في الآسانيد . بن بىر مطالعەي اصطلاحات صوفىەنڭ منشارى عنوانى كەتابىدە شەرىح ايتىم . [صحىھ ١٠٦ - ١٠٠]

ئانىا : حادثات صوفىەدە مەمكىنات خېلەپەي دىكىل ، واقعات فەلەپەي ، يەنى